

wo 23 apr 2014

Blauwe Zaal Grote podia

Polyphony & Orchestra of the Age of Enlightenment olv. Stephen Layton

inleiding Stephan Weytjens | 19.15 uur | Muziekstudio
begin 20.00 uur | einde omstreeks 22.00 uur | er is geen pauze

Bach & hoogdagen 2013-2014

Ricercar Consort olv. Philippe Pierlot
za 21 dec 2013

Polyphony & Orchestra of the Age of Enlightenment
olv. Stephen Layton
wo 23 apr 2014

Koor & Orkest Collegium Vocale Gent olv. Philippe Herreweghe
wo 4 jun 2014

teksten programmaboekje **Stephan Weytjens**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

Polyphony & Orchestra of the Age of Enlightenment

Stephen Layton muzikale leiding

Jeremy Ovenden tenor (evangelist)

Neal Davies bas (Christus)

Elin Manahan Thomas sopraan

Clare Wilkinson mezzosopraan

Stuart Jackson tenor (aria's)

Robert Davies bas (aria's)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Johannes-Passion, BWV245

Gelieve uw GSM uit te schakelen.

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling | concert | tentoonstelling van uw keuze.

Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ...
betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen.
Selecteer hiervoor voorstelling | concert | tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets
te winnen.

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door 't KLAverVIER,
Kasteeldreef 6 | Schilde | +32 (0)3 384 29 70 | www.tklavervier.be

Grand café deSingel open alle dagen 9 > 24 uur
informatie en reserveren: +32 (0)3 237 71 00 | www.grandcafedesingel.be
drankjes | hapjes | snacks | uitgebreid tafelen

Johann Sebastian Bach, schilderij van E. G. Haussman, 1764

Bachs 'Johannes-Passion'

Toen Bachs 'Johannes-Passion' op Goede Vrijdag 7 april 1724 voor het eerst te horen was, tijdens de namiddagliturgie in de Nikolaikirche van Leipzig, was dat een belevenis waar heel wat gelovigen ongetwijfeld vol verwachting en met de nodige nieuwsgierigheid naar hadden uitgekeken. De jaarlijkse passieuitvoering vormde in Leipzig het muzikale hoogtepunt van het kerkelijk jaar en volgde op een zes weken durende 'tempus clausum'. Tijdens de hele vastentijd werd de uitvoering van de zogenaamde 'Figuralmusik' tijdelijk stilgelegd. Cantates en andere werken voor solisten, koor en concorderende muziekinstrumenten waren dan niet te horen - met uitzondering weliswaar van een cantate voor het feest van Maria-Boodschap op 25 maart. Pas voor de passieuitvoering op Goede Vrijdag werden de muziekinstrumenten weer echt van onder het stof gehaald voor een concertant werk met vocale solisten, koor en orkest.

Op Goede Vrijdag van het jaar 1724 hadden de kerkgangers van Leipzig nog een bijkomende reden om naar de jaarlijkse passieuitvoering uit te kijken. Voor het eerst zouden zij een passie te horen krijgen van hun Thomascantor, Johann Sebastian Bach. Bach was weliswaar bijna een jaar voordien, in het voorjaar van 1723, in dienst getreden, maar op dat moment was de passietijd al achter de rug. Sinds mei 1723 had Bach wekelijks een cantate ten gehore had gebracht, naast andere kerkmuziek, waaronder o.a. zijn schitterende 'Magnificat'. De verwachtingen voor Bachs eerste passiecompositie moeten dan ook hooggespannen geweest zijn.

Tot enkele jaren vóór Bachs aantreden als Thomascantor was de jaarlijkse passie in Leipzig nog een heel sobere aangelegenheid geweest. Tot 1721 was op Goede Vrijdag enkel een zogenaamde 'responsoriale passie' te horen: een zetting zonder instrumentale begeleiding, waarbij de evangelietekst overwegend werd voorgedragen op een uit het gregoriaans afgeleide reciteertoon. Enkel de woorden van de menigten, de zogenaamde 'turbae', werden meerstemmig gezongen, zij het meestal in eenvoudige vierstemmige zettingen. De passie die jaarlijks werd gezongen in Leipzig, was er een die werd toegeschreven aan de 16de-eeuwse componist Johann Walter, Luthers muzikale raadgever.

Pas in 1721 had Bachs voorganger Johann Kuhnau het genre van de 'oratoriumpassie' in Leipzig geïntroduceerd. In dit genre, waartoe ook

Bachs passie behoort, maakten de starre muzikale principes van de responsoriale passie plaats voor een meer eigentijdse benadering. De moderne stijlelementen die in de loop van de 17de eeuw vanuit Italië in de Duitse muziek waren geïntroduceerd, zoals het recitatief, de aria, de basso continuo en het gebruik van concorderende instrumenten, kregen hier een vaste plaats. De letterlijke Bijbeltekst, nog steeds verdeeld over verschillende personages - de evangelist, Jezus, de 'soliloquentes' (Petrus, Pilatus e.a.) en de 'turbae' (de menigten van hogepriesters, omstaanders, Romeinse soldaten e.a.) vormde nog steeds de basis voor de passiecompositie, maar voortaan werd het lijdensverhaal geregeld onderbroken door momenten van reflectie op vrije poëzie, onder de vorm van solo-aria's en kerkliedstrofes. Op deze manier wilde men de aanwezigen rechtstreeks betrekken bij het verhaal en hen persoonlijk aanspreken met een duidelijke boodschap. Het genre van de oratoriumpassie had zich reeds halverwege de 17de eeuw vanuit Noord-Duitsland naar veel Duitse steden verspreid, maar in het streng conservatieve Leipzig had het kerkbestuur lang weerstand geboden.

Sinds Johann Kuhnau's oratoriumpassie uit 1721 - een 'Markus-Passion' met relatief eenvoudige koren en een aantal liedachtige solodelen - vond de passieuitvoering in Leipzig afwisselend plaats in de twee hoofdkerken van de stad, de Thomas- en de Nikolaikirche, telkens tijdens een speciaal ingerichte muzikale namiddagliturgie. De passie was met andere woorden steeds ingebed in een kerkdienst en verving het voorlezen van het evangelie. Daarom moest de tekst van het lijdensverhaal letterlijk worden overgenomen uit de Bijbel en kon de componist zich dus niet baseren op een van de vrije passielibretto's die destijds in Duitsland in omloop waren. Verder diende een passiecompositie in Leipzig altijd te bestaan uit twee delen, waartussen een preek van één uur gehouden werd. Hoewel de uitvoering van de passie tijdens de liturgie centraal stond, was er tijdens de dienst ook ruimte voor andere gebeden en kerkliederen. Zo werd het eerste deel van de passie stevast omkaderd door twee Lutherse koralen ("Da Jesu an dem Kreuze stund" en "O Lamm Gottes unschuldig") en werd het tweede deel besloten met een 17de-eeuws motet van Jacob Handl, "Ecce quomodo moritur Jesu".

Hoewel Bach in zijn 'Johannes-Passion' in grote lijnen dezelfde principes volgde als Kuhnau in zijn 'Markus-Passion', zou hij de werken van zijn voorganger zowel qua omvang als qua complexiteit zonder meer in de schaduw stellen. Meer zelfs, samengesteld uit veertig afzonderlijke nummers, met in totaal zo'n twee uur muziek, zou de 'Johannes-Passion' alle muziek die Bach zelf tot dan toe

gecomponeerd had overtreffen, inclusief zijn 'Magnificat' en zijn tweedelige cantates. Het is duidelijk dat Bach besloot om in zijn 'Johannes-Passion' alle middelen in te zetten die hem ter beschikking stonden.

De ruggengraat van Bachs 'Johannes-Passion' wordt geleverd door de hoofdstukken 18 en 19 uit het Johannesevangelie, in de lutherse Bijbelvertaling. Het eerste deel behandelt achtereenvolgens het verraad van Jezus door Judas, de arrestatie van Jezus en de verloochening door Petrus. Het tweede deel, dat ongeveer dubbel zo lang is, begint met het verhoor van Jezus door de hogepriesters en gaat verder met de veroordeling door Pilatus, Jezus' kruisweg en kruisdood, om te eindigen met de beschrijving van zijn graflegging. Een opmerkelijk detail: Bach ontleent twee korte passages uit het Mattheusevangelie. De tekst over Petrus' berouw ("Da gedachte Petrus die Worte Jesu ... und weinete bitterlich") en de aardbevingsscène na Jezus' overlijden ("Und siehe da: Der Vorhang im Tempel zerriss...") zijn in het Johannesevangelie in feite helemaal niet terug te vinden. Naar de reden van deze ontlening kunnen we enkel gissen. Opvallend is in elk geval dat Bach de beide teksten als aanleiding neemt voor bijzonder beeldrijke muzikale uitwerkingen, en hen laat volgen door expressieve aria's.

Traditiegetrouw verdeelt Bach de Bijbelvertelling over verschillende personages: de evangelist, Jezus en de andere 'dramatis personae'. Door gebruik te maken van beweeglijke recitatieven slaagt Bach erin de voordracht perfect af te stemmen op de dramatische wendingen in de tekst. Vaak verlopen de recitatieven in grote sprongen en expressieve intervallen, en worden er voortdurend bepaalde woorden in de verf gezet, hetzij door het melodisch verloop ("weinete"), door de begeleidende akkoorden ("Judas"), of het ritmisch verloop ("geißelte").

Wanneer de menigte aan het woord komt, maken de recitatieven telkens plaats voor de turbakoren. Die bijzonder levendig uitgewerkte toonzettingen van de uitroepen van Jezus' opgehitste tegenstanders worden vaak genoemd als de meest typerende bestanddelen van de 'Johannes-Passion'. Vooral in het tweede deel van de passie stuwden deze vaak fugatisch uitgewerkte koren het dramatische verloop voorwaarts. Bovendien vervullen zij ook een centrale rol in de architectonische opbouw van de compositie. Op basis van muzikale en inhoudelijke overeenkomsten blijken een aantal koren waaronder onder meer "Kreuzige, kreuzige!" / "Weg, weg mit dem, kreuzige ihn!" of "Sei gegrüßet, lieber Jüdenkönig" / "Schreibe nicht Der

Jüdenkönig” symmetrisch geordend te zijn rondom het koraal “Durch dein Gefängnis, Gottes Sohn”, dat de centrale boodschap van het hele lijdensverhaal vertolkt.

Behalve de letterlijke evangelietekst bevat de ‘Johannes-Passion’ ook zettingen van andere poëzie. Die is terug te vinden in de monumentale slotkoren (“Herr, unser Herrscher” en “Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine”), en in de aria’s, de arioso’s en in de koralen. Op zorgvuldig uitgekozen momenten onderbreekt Bach de vertelling voor momenten van reflectie en meditatie.

In de solo-aria’s, nieuw gecomponeerde lyrische stukken op vrije poëzie, worden de gebeurtenissen becommentarieerd vanuit het perspectief van de individuele gelovige. Voor het aanleveren van de ariateksten had Bach ten tijde van de ‘Johannes-Passion’ geen vaste tekstschrijver voorhanden. De teksten vormen veeleer een compilatie van reeds bestaande poëzie en zijn afkomstig van verschillende dichters, waaronder Barthold Heinrich Brockes (wiens vrije passielibretto ‘Der für die Sünde der Welt Gemarterte und Sterbende Jesus’ destijds een populareit kende), Christian Heinrich Postel en Christian Weise. Bijgevolg vormen zij een minder uniform geheel dan in de ‘Matthäus-Passion’. Wie Bach heeft bijgestaan bij het verzamelen en herwerken van deze gedichten is niet bekend. Misschien was het wel de jonge Picander, die later Bachs vaste tekstdichter zou worden en een paar jaar later de poëtische teksten voor de ‘Matthäus-Passion’ zou leveren.

De ariateksten uit de ‘Johannes-Passion’ zijn vaak uitgesproken mystiek-piëtistisch en kunnen gesitueerd worden in de destijds gangbare bloed- en wondencultus. Zo wordt in de aria “Erwäge, wie sein blutgefärbter Rücken” de bloeddoorlopen rug van Jezus vergeleken met een regenboog, die als teken van Gods genade aan de hemel verschijnt. Ten dele zal dergelijke beeldspraak al tijdens Bachs leven uit de mode geraken, zoals blijkt uit het feit dat Bach in een van de latere versies een aantal ariateksten door meer ‘neutrale’ poëzie zal vervangen.

Vergeleken met de ‘Matthäus-Passion’ zijn er in de ‘Johannes-Passion’ overigens veel minder aria’s terug te vinden: acht aria’s en twee arioso’s tegenover vijftien aria’s en een duet in de ‘Matthäus’ om precies te zijn. Elk van de vier solostemmen krijgt van Bach twee aria’s toegewezen. Qua vorm beantwoorden deze aria’s meestal aan het barokke ABA’-schema, waarbij de laatste A gewoonlijk een sterk gevarieerde en uitgecomponeerde herneming van het openingsdeel

vormt. In twee gevallen laat Bach een aria voorafgaan door een zogenaamd arioso (“Betrachte, meine Seel” en “Mein Herz”), een melodieuze begeleid recitatief op vrije poëzie.

Iedere aria heeft een eigen uniek karakter en een kenmerkende instrumentatie. Opmerkelijk is dat Bach hier en daar instrumenten inzet die in zijn tijd reeds als wat verouderd golden, bijvoorbeeld de theorb (basluit), de viola d’amore – te vergelijken met een grote altviool met toegevoegde resonantiesnaren – en de viola da gamba. Qua ritme opteert Bach soms voor modieuze dansvormen, waaronder de passepied (“Ich folge dir gleichfalls”), de sarabande (“Ach, mein Sinn”) of de tombeau (“Es ist vollbracht”).

In al hun aspecten – vorm, instrumentatie, muzikale sfeer – stemde Bach de aria’s af op de inhoud van de poëzie. Soms gaat het daarbij om echte tekstschildering. In de aria “Von den Stricken meiner Sünden” worden de “de boeien van mijn zonden” bijvoorbeeld uitgebeeld door twee met elkaar verstrengelde hobolijnen. In de aria “Ich folge dir gleichfalls mit freudigen Schritten” wordt de bereidheid om Jezus te volgen weergegeven aan de hand van canonische imitaties tussen de continuo, de sopraan en de fluiten. In de aria “Eilt, ihr angefochtenen Seelen” wordt de oproep om zich te haasten naar de berg Golgotha uitgebeeld door partijen die elkaar in al hun haastigheid voor te voeten lopen, hier en daar onderbroken door verdwaalde uitroepen van “Wohin?” Ook de uiteenlopende emoties worden in de aria’s op overtuigende wijze weerspiegeld. Grote dissonante sprongen en een opvallend vrij vormschema drukken in de onstuimige aria “Ach mein Sinn” de radeloosheid van Petrus uit. De ingetogen aria “Es ist vollbracht”, een lamento dat stilstaat bij Jezus’ kruisdood, gaat dan weer naadloos over in een triomfantelijke, fanfare-achtige lofzang bij de woorden “Der Held aus Juda siegt mit Macht!”.

Een bijzondere plaats is in de “Johannes-Passion” weggelegd voor de koralen, zorgvuldig geselecteerde strofes uit Lutherse kerkliederen waarmee de aanwezige gelovigen maar al te goed vertrouwd waren, omdat ze ook tijdens de gewone zondagsliturgie werden gezongen. In deze koraalstrofes worden de verschillende stadia van het lijdensverhaal telkens becommentarieerd vanuit het standpunt van de hele gelovige gemeenschap. De veelvoudige inlassingen van kerkliedstrofes vormen een kenmerk dat Bachs passie onderscheidt van de meeste werken van zijn tijdgenoten. De expressieve koraalzettingen uit de ‘Johannes-Passion’, twaalf in totaal, gelden als de meest geslaagde uit Bachs oeuvre. Door middel van subtiele aanpassingen in het melodisch verloop en door gebruik te maken van uiterst fijnzinnige harmonisaties, wordt de muziek telkens tot in de

kleinste details afgestemd op de inhoud van de betreffende strofes.

De koralen vervullen ook een belangrijke rol in de articulatie van de grote vorm van de hele compositie. Zo wordt het eerste deel van de 'Johannes-Passion' afgerond met het koraal "Petrus der nicht denkt zurück", begint het tweede deel met het koraal "Christus der uns selig macht" en volgt ook na het slotkoor "Ruht wohl" nog een slotkoraal: "Ach Herr, laß dein lieb Engelein". Ook de afzonderlijke akten van het lijdensverhaal eindigen meestal met een koraal.

De algemene sfeer is in Bachs 'Johannes-Passion' helemaal anders dan in de 'Matthäus-Passion'. Dit heeft alles te maken met een belangrijk onderscheid tussen de beide evangeliën. Anders dan bij Mattheus, die Jezus vooral menselijke trekken toekent, wordt Jezus' lijden door Johannes in de eerste plaats als een triomf voorgesteld. Jezus wordt bijvoorbeeld nergens overmand door twijfel. Hij vraagt God niet om de beker van het lijden aan hem voorbij te laten gaan, maar neemt zijn lijden op met een koninklijke waardigheid. Tijdens het uitgebreide verhoor laat Jezus zich niet uit het lood slaan. Hij dient Pontius Pilatus moedig van antwoord en brengt hem zelfs in de war met indirecte en meerduidige antwoorden. Op weg naar Golgotha draagt Jezus zijn kruis zelf en aan het kruis wordt hij niet bespot. Voordat hij sterft aan het kruis vraagt Jezus niet "God mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?", maar verklaart hij vol vertrouwen: "Es ist vollbracht".

Die typische kenmerken van het Johannesevangelie worden ook weerspiegeld in Bachs compositie. Die is minder doordrenkt van medelijden dan de muziek van de 'Matthäus-Passion'. Dit blijkt reeds meteen uit het majestueuze openingskoor, "Herr, unser Herrscher, dessen Ruhm in allen Landen herrlich ist" – een groot contrast met het beginkoor "Kommt, Ihr Töchter helft mir klagen" uit de 'Matthäus-Passion'. Maar we horen het ook in andere delen, zoals in het koraal "Ach großer König, groß zu allen Zeiten", in het genoemde middendeel "Der Held aus Juda siegt mit Macht!" uit de aria "Es ist vollbracht", of in de slotzin van het slotkoraal, "Ich will dich preisen ewiglich!"

Jammer genoeg weten we niet hoe Bachs "Johannes-Passion" op Goede Vrijdag 1724 door de aanwezige gelovigen werd onthaald. Omdat Bach bij zijn aanstelling een document had moeten ondertekenen waarin hij plechtig beloofde dat zijn kerkmuziek niet te lang zou duren en niet te sterk bij de opera zou aanleunen, kan men zich voorstellen dat het werk misschien enige controverses heeft uitgelokt. Bach zou het werk de volgende jaren geregeld opnieuw

uitvoeren in Leipzig, zij het telkens weer in een andere versie. In tegenstelling tot de 'Matthäus-Passion' heeft Bachs 'Johannes-Passion' nooit een definitieve gedaante gekregen. Hij is er letterlijk tot op het einde van zijn leven aan blijven sleutelen. In één versie verving Bach onder meer het beroemde openings- en slotkoor door alternatieve delen, in een andere versie schrapte hij de ontleningen uit het Mattheusevangelie en de aria's die hiermee verband hielden, in een latere versie verving hij een aantal ariateksten door meer eigentijdse poëzie en voerde hij een uitbreiding en 'modernisering' van de instrumentatie door. De versie waar wij vandaag het best mee vertrouwd zijn, is in feite een compromis tussen verschillende versies en is in Bachs tijd als dusdanig eigenlijk nooit te horen geweest. Hoewel de 'Johannes-Passion' Bachs loopbaan in Leipzig van begin tot einde heeft begeleid – een laatste versie dateert van 1749 – geraakte het werk na zijn dood al snel in de vergetelheid. Zelfs tijdens de Bachrevival in de 19de eeuw bestond er aanvankelijk maar weinig belangstelling voor het werk. Pas op 21 februari 1833, vier jaar nadat Felix Mendelssohn de 'Matthäus-Passion' opnieuw onder de aandacht had gebracht, werd ook de 'Johannes-Passion' opnieuw uitgevoerd, door de Berliner Singakademie onder de leiding van Carl Friedrich Rungenhagen. Maar ook nadien bleef de 'Johannes-Passion', geheel ten onrechte, wat in de schaduw staan van zijn beroemdere tegenhanger. Niemand minder dan Robert Schumann behoorde tot de vroege bewonderaars van de 'Johannes-Passion'. Hij maakte in 1851 zelfs een eigen bewerking van de partituur. Aan de Hamburgse dirigent Georg Dietrich Otten schreef hij in 1849: "Kent u Bachs passie naar het evangelie van Johannes, de zogenaamde kleine? Beslist wel! En vindt u ook niet dat dit werk veel gedurfter, krachtiger en poëtischer is dan die naar Mattheus? Hoe geconcentreerd, hoe geniaal, met name in de koren, wat een kunst!"

Johann Sebastian Bach

Johannes-Passion, BWV245

tekst: onbekende dichter naar Johannes, 18-19; vrije verzen en kerkliederen

Eerste deel

Verraad en gevangenneming

(Johannes 18, 1-14)

1. Koor

Herr, unser Herrscher, dessen Ruhm
In allen Landen herrlich ist!
Zeig uns durch deine Passion,
Daß du, der wahre Gottessohn,
Zu aller Zeit,
Auch in der größten Niedrigkeit, Verherrlicht worden bist!

2. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Jesus ging mit seinen Jüngern über den Bach Kidron, da war ein Garten, darein ging Jesus und seine Jünger. Judas aber, der ihn verriet, wußte den Ort auch, denn Jesus versammelte sich oft daselbst mit seinen Jüngern. Da nun Judas zu sich hatte genommen die Schar und der Hohepriester und Pharisäer Diener, kommt er dahin mit Fackeln, Lampen und mit Waffen. Als nun Jesus wußte alles, was ihm begegnen sollte, ging er hinaus und sprach zu ihnen:

Jezus

Wen suchet ihr?

Evangelist

Sie antworteten ihm:

2b. Koor

Jesum von Nazareth!

2c. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Jesus spricht zu ihnen:

Jezus

Ich bin's.

Evangelist

Judas aber, der ihn verriet, stund auch bei ihnen. Als nun Jesus zu ihnen sprach: Ich bin's! wichen sie zurücke und fielen zu Boden. Da fragete er sie abermal:

Jezus

Wen suchet ihr?

Evangelist

Sie aber sprachen:

2d. Koor

Jesum von Nazareth!

2e. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Jesus antwortete:

Jezus

Ich hab's euch gesagt, daß ich's sei; suchet ihr denn mich, so lasset diese gehen!

3. Koraal

O große Lieb, o Lieb ohn' alle Maße,
Die dich gebracht auf diese Marterstraße!
Ich lebte mit der Welt in Lust und Freuden,
Und du mußt leiden!

4. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Auf daß das Wort erfüllet würde, welches er sagte: Ich habe der keine verloren, die du mir gegeben hast. Da hatte Simon Petrus ein Schwert und zog es aus und schlug nach des Hohenpriesters Knecht und hieb ihm sein recht' Ohr ab; und der Knecht hieß Malchus. Da sprach Jesus zu Petro:

Jezus

Stecke dein Schwert in die Scheide! Soll ich den Kelch nicht trinken, den mir mein Vater gegeben hat?

5. Koraal

Dein Will gescheh, Herr Gott, zugleich
Auf Erden wie im Himmelreich.
Gib uns Geduld in Leidenszeit,
Gehorsamsein in Lieb und Leid;
Wehr und steur allem Fleisch und Blut,
Das wider deinen Willen tut!

6. Recitatief (tenor)

Evangelist

Die Schar aber und der Oberhauptmann und die Diener der Juden nahmen Jesum und bunden ihn und führeten ihn, aufs erste zu Hannas, der war Kaiphas' Schwäher, welcher des Jahres Hoherpriester war. Es war aber Kaiphas, der den Juden riet, es wäre gut, daß ein Mensch würde umbracht für das Volk.

7. Aria (alt)

Von den Stricken meiner Sünden

Mich zu entbinden,

Wird mein Heil gebunden.

Mich von allen Lasterbeulen

Völlig zu heilen,

Läßt er sich verwunden.

Verloochening

(Johannes 18, 15-27; Mattheus 26,75)

8. Recitatief (tenor)

Evangelist

Simon Petrus aber folgte Jesu nach und ein ander Jünger.

9. Aria (sopraan)

Ich folge dir gleichfalls mit freudigen Schritten

Und lasse dich nicht,

Mein Leben, mein Licht.

Befördre den Lauf

Und höre nicht auf,

Selbst an mir zu ziehen,

Zu schieben, zu bitten.

10. Recitatief (sopraan, tenor I & II, bas I & II)

Evangelist

Derselbige Jünger war dem Hohenpriester bekannt und ging mit Jesu hinein in des Hohenpriesters Palast. Petrus aber stund draußen für der Tür. Da ging der andere Jünger, der dem Hohenpriester bekannt war, hinaus und redete mit der Türhüterin und führete Petrum hinein. Da sprach die Magd, die Türhüterin, zu Petro:

Ancilla (Maagd)

Bist du nicht dieses Menschen Jünger einer?

Evangelist

Er sprach:

Petrus

Ich bin's nicht!

Evangelist

Es stunden aber die Knechte und Diener und hatten ein Kohlfeu'r gemacht (denn es war kalt) und wärmten sich. Petrus aber stund bei ihnen und wärmte sich. Aber der Hohepriester fragte Jesum um seine Jünger und um seine Lehre. Jesus antwortete ihm:

Jezus

Ich habe frei, öffentlich geredet für der Welt. Ich habe allezeit gelehret in der Schule und in dem Tempel, da alle Juden zusammenkommen, und habe nichts im Verborgnen geredt. Was fragest du mich darum? Frage die darum, die gehöret haben, was ich zu ihnen geredet habe! Siehe, dieselbigen wissen, was ich gesaget habe!

Evangelist

Als er aber solches redete, gab der Diener einer, die dabei stunden, Jesu einen Backenstreich und sprach:

Dienaar

Solltest du dem Hohenpriester also antworten?

Evangelist

Jesus aber antwortete:

Jezus

Hab ich übel geredt, so beweise es, daß es böse sei, hab ich aber recht geredt, was schlägest du mich?

11. Koraal

Wer hat dich so geschlagen,

Mein Heil, und dich mit Plagen

So übel zugericht'?

Du bist ja nicht ein Sünder

Wie wir und unsre Kinder,

Von Missetaten weißt du nicht.

Ich, ich und meine Sünden,

Die sich wie Körnlein finden

Des Sandes an dem Meer,

Die haben dir erreget

Das Elend, das dich schläget,

Und das betrübte Marterheer.

12a. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Und Hannas sandte ihn gebunden zu dem Hohenpriester Kaiphas.
Simon Petrus stund und wärmte sich; da sprachen sie zu ihm:

12b. Koor

Bist du nicht seiner Jünger einer?

12c. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Er leugnete aber und sprach:

Petrus

Ich bin's nicht!

Evangelist

Spricht des Hohenpriesters Knecht einer, ein Gefreundter des, dem
Petrus das Ohr abgehauen hatte:

Dienaar

Sahe ich dich nicht im Garten bei ihm?

Evangelist

Da verleugnete Petrus abermal, und alsobald krähete der Hahn.

Da gedachte Petrus an die Worte Jesu und ging hinaus und weinete
bitterlich.

13. Aria (tenor)

Ach, mein Sinn,

Wo willst du endlich hin,

Wo soll ich mich erquicken?

Bleib ich hier,

Oder wünscht ich mir

Berg und Hügel auf den Rücken?

Bei der Welt ist gar kein Rat,

Und im Herzen

Stehn die Schmerzen

Meiner Missetat,

Weil der Knecht den Herrn verleugnet hat.

14. Koraal

Petrus, der nicht denkt zurück,

Seinen Gott verneinet,

Der doch auf ein' ernsten Blick

Bitterlichen weinet.

Jesu, blicke mich auch an,

Wenn ich nicht will büßen;

Wenn ich Böses hab getan,

Rühre mein Gewissen!

Twede deel

Verhoor en geseling

(Johannes 18, 28-40 ; 19, 1)

15. Koraal

Christus, der uns selig macht,

Kein Böses' hat begangen,

Der ward für uns in der Nacht

Als ein Dieb gefangen,

Geführt für gottlose Leut

Und fälschlich verklaget,

Verlacht, verhöhnt und verspeit,

Wie denn die Schrift saget.

16a. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Da führeten sie Jesum von Kaiphas vor das Richthaus, und es war
frühe. Und sie gingen nicht in das Richthaus, auf daß sie nicht unrein
würden, sondern Ostern essen möchten. Da ging Pilatus zu ihnen
heraus und sprach:

Pilatus

Was bringet ihr für Klage wider diesen Menschen?

Evangelist

Sie antworteten und sprachen zu ihm:

16b. Koor

Wäre dieser nicht ein Übeltäter, wir hätten dir ihn nicht überantwortet.

16c. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Da sprach Pilatus zu ihnen:

Pilatus

So nehmet ihr ihn hin und richtet ihn nach eurem Gesetze!

Evangelist

Da sprachen die Jüden zu ihm:

16d. Koor

Wir dürfen niemand töten.

16e. Recitatief (tenor, bas I & II)

Evangelist

Auf daß erfüllet würde das Wort Jesu, welches er sagte, da er deutete, welches Todes er sterben würde. Da ging Pilatus wieder hinein in das Richthaus und rief Jesu und sprach zu ihm:

Pilatus

Bist du der Jüden König?

Evangelist

Jesus antwortete:

Jezus

Redest du das von dir selbst, oder haben's dir andere von mir gesagt?

Evangelist

Pilatus antwortete:

Pilatus

Bin ich ein Jude? Dein Volk und die Hohenpriester haben dich mir überantwortet; was hast du getan?

Evangelist

Jesus antwortete:

Jezus

Mein Reich ist nicht von dieser Welt; wäre mein Reich von dieser Welt, meine Diener würden darob kämpfen, daß ich den Jüden nicht überantwortet würde; aber nun ist mein Reich nicht von dannen.

17. Koraal

Ach großer König, groß zu allen Zeiten,
Wie kann ich g'nugsam diese Treu ausbreiten?
Kein's Menschen Herze mag indes ausdenken,
Was dir zu schenken.

Ich kann's mit meinen Sinnen nicht erreichen,
Womit doch dein Erbarmen zu vergleichen.

Wie kann ich dir denn deine Liebestaten
Im Werk erstatten?

18a. Recitatief (tenor, bas I & II)

Evangelist

Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus

So bist du dennoch ein König?

Evangelist

Jesus antwortete:

Jezus

Du sagst's, ich bin ein König. Ich bin dazu geboren und in die Welt kommen, daß ich die Wahrheit zeugen soll. Wer aus der Wahrheit ist, der höret meine Stimme.

Evangelist

Spricht Pilatus zu ihm:

Pilatus

Was ist Wahrheit?

Evangelist

Und da er das gesaget, ging er wieder hinaus zu den Jüden und spricht zu ihnen:

Pilatus

Ich finde keine Schuld an ihm. Ihr habt aber eine Gewohnheit, daß ich euch einen losgebe; wollt ihr nun, daß ich euch der Jüden König losgebe?

Evangelist

Da schrieen sie wieder allsamt und sprachen:

18b. Koor

Nicht diesen, sondern Barrabam!

18c. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Barrabas aber war ein Mörder. Da nahm Pilatus Jesum und geißelte ihn.

19. Arioso (bas)

Betrachte, meine Seel,
Mit ängstlichem Vergnügen,
Mit bittreer Lust und halb beklemmten Herzen
Dein höchstes Gut in Jesu Schmerzen,
Wie dir auf Dornen, so ihn stechen,
Die Himmelsschlüsselblumen blühn!
Du kannst viel süße Frucht von seiner Wermut brechen
Drum sie ohn Unterlass auf ihn!

20. Aria (tenor)

Erwäge, wie sein blutgefärbter Rücken
In allen Stücken
Dem Himmel gleiche geht,
Daran, nachdem die Wasserwogen
Von unsrer Sündflut sich verzogen,
Der allerschönste Regenbogen
Als Gottes Gnadenzeichen steht!

Veroordeling en kruisiging

(Johannes 19, 2-22)

21a. Recitatief (tenor)

Evangelist

Und die Kriegsknechte flochten eine Krone von Dornen und setzten sie auf sein Haupt und legten ihm ein Purpurkleid an und sprachen:

21b. Koor

Sei gegrüßet, lieber Jüdenkönig!

21c. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Und gaben ihm Backenstreiche. Da ging Pilatus wieder heraus und sprach zu ihnen:

Pilatus

Sehet, ich führe ihn heraus zu euch, daß ihr erkennet, daß ich keine Schuld an ihm finde.

Evangelist

Also ging Jesus heraus und trug eine Dornenkrone und Purpurkleid. Und er sprach zu ihnen:

Pilatus

Sehet, welch ein Mensch!

Evangelist

Da ihn die Hohenpriester und die Diener sahen, schrieen sie und sprachen:

21d. Koor

Kreuzige, kreuzige!

21e. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Pilatus sprach zu ihnen:

Pilatus

Nehmet ihr ihn hin und kreuziget ihn; denn ich finde keine Schuld an ihm!

Evangelist

Die Jüden antworteten ihm:

21f. Koor

Wir haben ein Gesetz, und nach dem Gesetz soll er sterben; denn er hat sich selbst zu Gottes Sohn gemacht.

21g. Recitatief (tenor, bas I & II)

Evangelist

Da Pilatus das Wort hörte, fürchtete' er sich noch mehr und ging wieder hinein in das Richthaus und spricht zu Jesus:

Pilatus

Von wannen bist du?

Evangelist

Aber Jesus gab ihm keine Antwort.

Da sprach Pilatus zu ihm:

Pilatus

Redest du nicht mit mir? Weißest du nicht, daß ich Macht habe, dich zu kreuzigen, und Macht habe, dich loszugeben?

Evangelist

Jesus antwortete:

Jezus

Du hättest keine Macht über mich, wenn sie dir nicht wäre von oben herab gegeben; darum, der mich dir überantwortet hat, der hat's größte Sünde.

Evangelist

Von dem an trachtete Pilatus, wie er ihn losließe.

22. Koraal

Durch dein Gefängnis, Gottes Sohn,
Ist uns die Freiheit kommen;
Dein Kerker ist der Gnadenthron,
Die Freistatt aller Frommen;
Denn gingst du nicht die Knechtschaft ein,
Müßt unsre Knechtschaft ewig sein.

23a. Recitatief (tenor)

Evangelist

Die Jüden aber schrieen und sprachen:

23b. Koor

Lässest du diesen los, so bist du des Kaisers Freund nicht; denn wer sich zum Könige machet, der ist wider den Kaiser.

23c. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Da Pilatus das Wort hörte, führte er Jesum heraus, und setzte sich auf den Richtstuhl, an der Stätte, die da heißet: Hochpflaster, auf hebräisch aber: Gabbatha. Es war aber der Rüsttag in Ostern um die sechste Stunde, und er spricht zu den Jüden:

Pilatus

Sehet, das ist euer König!

Evangelist

Sie schrieen aber:

23d. Koor

Weg, weg mit dem, kreuzige ihn!

23e. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Spricht Pilatus zu ihnen:

Pilatus

Soll ich euren König kreuzigen?

Evangelist

Die Hohenpriester antworteten:

23f. Koor

Wir haben keinen König denn den Kaiser.

23g. Recitatief (tenor)

Evangelist

Da überantwortete er ihn, daß er gekreuziget würde. Sie nahmen aber Jesum und führten ihn hin. Und er trug sein Kreuz und ging hinaus zur Stätte, die da heißet Schädelstätt, welche heißet auf hebräisch: Golgatha.

24. Aria (bas) & koor

Eilt, ihr angefochtenen Seelen,
Geht aus euren Marterhöhlen,

Eilt – Wohin? – nach Golgatha!

Nehmet an des Glaubens Flügel,

Flieht – Wohin? – zum Kreuzeshügel,

Eure Wohlfahrt blüht allda!

25a. Recitatief (tenor)

Evangelist

Allda kreuzigten sie ihn, und mit ihm zweien andere zu beiden Seiten, Jesum aber mitten inne. Pilatus aber schrieb eine Überschrift und satzte sie auf das Kreuz, und war geschrieben: "Jesus von Nazareth, der Jüden König." Diese Überschrift lasen viel Jüden, denn die Stätte war nahe bei der Stadt, da Jesus gekreuziget ist. Und es war geschrieben auf hebräische, griechische und lateinische Sprache. Da sprachen die Hohenpriester der Jüden zu Pilato:

25b. Koor

Schreibe nicht: der Jüden König, sondern daß er gesaget habe: Ich bin der Jüden König.

25c. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Pilatus antwortet:

Pilatus

Was ich geschrieben habe, das habe ich geschrieben.

26. Koraal

In meines Herzens Grunde,

Dein Nam und Kreuz allein

Funkelt all Zeit und Stunde,

Drauf kann ich fröhlich sein.

Erschein mir in dem Bilde

Zu Trost in meiner Not,

Wie du, Herr Christ, so milde,

Dich hast geblut' zu Tod.

Jezus' dood

(Johannes 19, 23-30)

27a. Recitatief (tenor)

Evangelist

Die Kriegsknechte aber, da die Jesum gekreuziget hatten, nahmen seine Kleider und machten vier Teile, einem jeglichen Kriegesknechte sein Teil, dazu auch den Rock. Der Rock aber war ungenähet, von oben an gewürket durch und durch. Da sprachen sie untereinander:

27b. Koor

Lasset uns den nicht zerteilen, sondern darum losen, wess' er sein soll.

27c. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Auf daß erfüllet würde die Schrift, die da saget: Sie haben meine Kleider unter sich geteilet und haben über meinen Rock das Los geworfen. Solches taten die Kriegesknechte. Es stund aber bei dem Kreuze Jesu seine Mutter und seiner Mutter Schwester, Maria, Kleophas Weib, und Maria Magdalena. Da nun Jesus seine Mutter sahe und den Jünger dabei stehen, den er lieb hatte, spricht er zu seiner Mutter:

Jezus

Weib, siehe, das ist dein Sohn!

Evangelist

Darnach spricht er zu dem Jünger:

Jezus

Siehe, das ist deine Mutter!

28. Koraal

Er nahm alles wohl in acht
In der letzten Stunde,
Seine Mutter noch bedacht,
Setzt ihr ein' Vormunde.
O Mensch, mache Richtigkeit,
Gott und Menschen liebe,
Stirb darauf ohn alles Leid,
Und dich nicht betrübe!

29. Recitatief (tenor, bas)

Evangelist

Und von Stund an nahm sie der Jünger zu sich. Darnach, als Jesus wußte, daß schon alles vollbracht war, daß die Schrift erfüllet würde, spricht er:

Jezus

Mich dürstet!

Evangelist

Da stund ein Gefäße voll Essigs. Sie fülleten aber einen Schwamm mit Essig und legten ihn um einen Isopen und hielten es ihm dar zum Munde. Da nun Jesus den Essig genommen hatte, sprach er:

Jezus

Es ist vollbracht!

30. Aria (alt)

Es ist vollbracht!

O Trost vor die gedränkten Seelen!

Die Trauernacht

Läßt nun die letzte Stunde zählen.

Der Held aus Juda siegt mit Macht

Und schließt den Kampf.

Es ist vollbracht!

31. Recitatief (tenor)

Evangelist

Und neiget das Haupt und verschied.

32. Aria (bas) & koor

Bas

Mein teurer Heiland, laß dich fragen,

Da du nunmehr ans Kreuz geschlagen

Und selbst gesaget: Es ist vollbracht,

Bin ich vom Sterben frei gemacht?

Kann ich durch deine Pein und Sterben

Das Himmelreich ererben?

Ist aller Welt Erlösung da?

Du kannst vor Schmerzen zwar nichts sagen,

Doch neigest du das Haupt

Und sprichst stillschweigend: ja.

Koor
Jesu, der du warest tot,
Lebest nun ohn Ende,
In der letzten Todesnot,
Nirgend mich hinwende
Als zu dir, der mich versüht,
O du lieber Herre!
Gib mir nur, was du verdient,
Mehr ich nicht begehre!

Begraving

(Mattheus 27, 51-52; Johannes 19, 31-42)

33. Recitatief (tenor)

Evangelist

Und siehe da, der Vorhang im Tempel zerriß in zwei Stück von oben an bis unten aus. Und die Erde erbebete, und die Felsen zerrissen, und die Gräber täten sich auf, und stunden auf viele Leiber der Heiligen.

34. Arioso (tenor)

Mein Herz, indem die ganze Welt
Bei Jesu Leiden gleichfalls leidet,
Die Sonne sich in Trauer kleidet,
Der Vorhang reißt, der Fels zerfällt,
Die Erde bebt, die Gräber spalten,
Weil sie den Schöpfer sehn erkalten,
Was willst du deines Ortes tun?

35. Aria (sopraan)

Zerfließe, mein Herze, in Fluten der Zähren
Dem Höchsten zu Ehren.
Erzähle der Welt und dem Himmel die Not:
Dein Jesus ist tot!

36. Recitatief (tenor)

Evangelist

Die Jüden aber, dieweil es der Rüsttag war, daß nicht die Leichname am Kreuze blieben den Sabbat über (denn desselbigen Sabbats Tag war sehr groß), baten sie Pilatum, daß ihre Beine gebrochen und sie abgenommen würden. Da kamen die Kriegsknechte und brachen dem ersten die Beine und dem andern, der mit ihm gekreuziget war.

Als sie aber zu Jesu kamen, da sie sahen, daß er schon gestorben war, brachen sie ihm die Beine nicht; sondern der Kriegsknechte einer eröffnete seine Seite mit einem Speer, und alsobald ging Blut und Wasser heraus. Und der das gesehen hat, der hat es bezeuget, und sein Zeugnis ist wahr, und derselbige weiß, daß er die Wahrheit saget, auf daß ihr gläubet. Denn solches ist geschehen, auf daß die Schrift erfüllet würde: "Ihr sollet ihm kein Bein zerbrechen." Und abermals spricht eine andere Schrift: "Sie werden sehen, in welchen sie gestochen haben."

37. Koraal

O hilf, Christe, Gottes Sohn,
Durch dein bitter Leiden,
Daß wir dir stets untertan
All Untugend meiden,
Deinen Tod und sein Ursach
Fruchtbarlich bedenken,
Dafür, wiewohl arm und schwach,
Dir Dankopfer schenken.

38. Recitatief (tenor)

Evangelist

Darnach hat Pilatum Joseph von Arimathia, der ein Jünger Jesu war (doch heimlich, aus Furcht vor den Jüden), daß er möchte abnehmen den Leichnam Jesu. Und Pilatus erlaubete es. Derowegen kam er und nahm den Leichnam Jesu herab. Es kam aber auch Nikodemus, der vormals bei der Nacht zu Jesu kommen war, und brachte Myrrhen und Aloen untereinander, bei hundert Pfunden. Da nahmen sie den Leichnam Jesu, und bunden ihn in leinen Tücher mit Spezereien, wie die Jüden pflegen zu begraben. Es war aber an der Stätte, da er gekreuziget ward, ein Garten, und im Garten ein neu Grab, in welches niemand je gelegt war. Dasselbst hin legten sie Jesum, um des Rüsttags willen der Jüden, dieweil das Grab nahe war.

39. Koor

Ruht wohl, ihr heiligen Gebeine,
Die ich nun weiter nicht beweine,
Ruht wohl und bringt auch mich zur Ruh!
Das Grab, so euch bestimmt ist
Und ferner keine Not umschließt,
Macht mir den Himmel auf und schließt die Hölle zu.

40. Koraal

Ach Herr, laß dein lieb Engelein
am letzten End die Seele mein
in Abrahams Schoß tragen,
den Leib in seim Schlafkämmerlein
gar sanft ohn einge Qual und Pein
ruhn bis am jüngsten Tage!
Alsdenn vom Tod erwecke mich,
daß meine Augen sehen dich
in aller Freud, o Gottes Sohn,
mein Heiland und Genadenthron!
Herr Jesu Christ, erhöre mich,
ich will dich preisen ewiglich!

Polyphony

Het Britse koor Polyphony werd in 1986 door Stephen Layton opgericht in King's College Chapel, Cambridge. Sindsdien is het koor uitgegroeid tot een van de succesrijkste koren in Groot-Brittannië. Meer dan tien jaar lang gaf Polyphony jaarlijkse uitverkochte uitvoeringen van Bachs 'Johannes-Passion' en Händels 'Messiah' in St John's Smith Square, die werden uitgezonden door BBC Radio 3 en de EBU. Recente hoogtepunten zijn uitvoeringen van Bachs 'Johannes-Passion' met het Orchestra of the Age of Enlightenment in het Théâtre des Champs-Élysées in Parijs en aan het Theater an der Wien en Mozarts 'Requiem' met de City of London Sinfonia op de BBC Proms en concerten in het Concertgebouw Amsterdam in de reeks ZaterdagMatinee, op de festivals van Belfast, Cheltenham, Snape Maltings en Aldeburgh, op het RTE Living Music Festival in Dublin en op het Three Choirs Festival in Gloucester met het Philharmonia Orchestra. Polyphony voerde de wereldpremières uit van werken van John Tavener ter ere van zijn zestigste verjaardag in de reeks Great Performers van het Barbican, alsook creaties van Arvo Pärt en Pawel Lukaszewski. Polyphony gaf concerten in Frankrijk, Spanje, Brazilië, Denemarken en Hongarije. Polyphony heeft talrijke cd's opgenomen voor het label Hyperion met werken van Britten, Bruckner, Cornelius, Grainger, Grieg, Jackson, Lauridsen, Lukaszewski, MacMillan, Pärt, Poulenc, Rutter, Tavener, Walton en Whitacre. De cd met muziek van Britten, 'Sacred and Profane', won een Gramophone Award en een Diapason d'Or in 2001, en de première opnamen van werken van Arvo Pärt, 'Triodion', werd tot beste kooropname van 2004 uitgeroepen door Gramophone. Polyphony ontving tevens nominaties voor een Gramophone Award in 2002 voor de Walton-cd en in 2008 voor Poulencs 'Gloria'. De opname van Händels 'Messiah', live opgenomen in 2008 in St John's Smith Square werd geselecteerd voor een Editor's Choice van Gramophone. De meest recente opname bevat werken van de Letse componist Eriks Esenvalds. www.polyphony.co.uk

sopraan

Rachel Ambrose Evans
Alison Hill
Eloise Irving
Hannah Partridge
Louise Prickett
Katie Thomas
Genevieve Wakelin

alt

Aaron Burchell
Jessica Dandy
Ruth Kiang
Eleanor Minney
Katie Schofield
Tom Williams

tenor

Gwilym Bowen
Ruairi Bowen
Jon English
Christopher Hann
Stefan Kennedy
David Lee
Gautam Rangarajan

bas

Richard Bannan
Mark Begbie
Christopher Dollins
Dominic Kraemer
Nicholas Mogg
Sam Pantcheff
Laurence Williams

Orchestra of the Age of Enlightenment

The Orchestra of the Age of Enlightenment werd opgericht in 1986 als een van de pioniers van de authentieke uitvoeringspraktijk in Groot-Brittannië. Aanvankelijk specialiseerde het orkest zich in het repertoire uit de eeuw van de Verlichting, maar ondertussen reikt hun repertoire reeds tot Verdi. Twintig jaar na de oprichting kent het orkest nog steeds een energieke bloei. Het orkest kent geen vaste chef-dirigent, maar verkiest samenwerking met wisselende gastdirigenten die vanuit hun verschillende invalshoeken nieuwe, verfrissende impulsen geven aan het orkest. Twee dirigenten hebben de titel van 'Principal Guest Conductor' gekregen: de Nederlandse barok- en klassiek-specialist Frans Brüggen en de immer avontuurlijke Sir Simon Rattle. Ook Iván Fischer, Mark Elder, en Vladimir Jurowski zijn regelmatig terugkerende gastdirigenten. Naast concerten in de grote concertzalen van de wereld, wordt het orkest ook regelmatig uitgenodigd door grote operahuizen. Zo is het OAE 'associate orchestra' van het prestigieuze Glyndebourne Festival. Daarnaast heeft het orkest vaste engagements met het South Bank Centre in Londen en is residentieorkest in de zuidwestelijke regio van Engeland. Ook in steden als New York en Amsterdam is het orkest een vaste stamgast. www.oae.co.uk

viool I

Alison Bury
Nicolette Moonen *
Catherine Ford
Claire Sansom
Henrietta Wayne

viool II

Bojan Cicic
Stephen Pedder *
Roy Mowatt
Susan Carpenter-Jacobs
Debbie Diamond

altviool

Max Mandel
Martin Kelly

cello

Jonathan Rees **
Susan Sheppard

contrabas

Chi-chi Nwanoku

fluit

Lisa Beznosiuk
Jane Mitchell

hobo

Rachel Chaplin
Richard Earle

fagot

Andrew Watts

orgel

Stephen Farr

* eveneens viola d'amore

** eveneens viola da gamba

Stephen Layton

Stephen Layton volgde Richard Hickox op als artistiek directeur en chefdirigent van de City of London Sinfonia in september 2010. Hij is tevens oprichter en directeur van Polyphony, muziekdirecteur van de Holst Singers en sinds 2006 is hij 'Fellow and Director' van het Music of Trinity College Cambridge. Voordien was hij eerste gastdirigent bij het Danish National Vocal Ensemble, chefdirigent van het Nederlands Kamerkoor en muziekdirecteur van Temple Church in Londen. Layton wordt regelmatig als gastdirigent uitgenodigd door het Hallé Orchestra, Philadelphia Orchestra, Minnesota Orchestra, London Philharmonic Orchestra, BBC Singers, English Chamber Orchestra, City of London Sinfonia, Orchestra of the Age of Enlightenment, Scottish Chamber Orchestra, Irish Chamber Orchestra en het Australian Chamber Orchestra. Layton werkt tevens regelmatig samen met de Academy of Ancient Music en Britten Sinfonia, waarmee hij een ruim repertoire heft opgenomen, waaronder Händel, Bruckner, Poulenc en Stravinsky. Hoogtepunten van de afgelopen seizoenen waren concerten met het Auckland Philharmonia and Choir in Bachs 'Hohe Messe', de 'Messiah' met het Hallé Orchestra en Händels 'Joshua' met Opera North, een residentie op het Cheltenham Music Festival met het Choir of Trinity College Cambridge en de City of London Sinfonia, en een concert met het Philharmonia Orchestra en Polyphony op het Three Choirs Festival. Als voorvechter van nieuwe muziek, voerde Layton wereldcreaties uit van componisten als Gabriel Jackson, Veljo Tormis, Morten Lauridsen en Eriks Esenvalds. Laytons uitgebreide discografie omvat een breed repertoire van componisten en genres. De opname van Brittens 'Sacred & Profane' op het label Hyperion won Gramophone Award en een Diapason d'Or in 2001 en de opname van Tormis' Songs met de Holst Singers won een Spaanse cd-prijs in 2009. In de VS werden cd's van Layton genomineerd met een Grammy Award in 2006, 2007 en 2012 voor de Hyperion-cd's van resp. 'Cloudburst' (Eric Whitacre), 'Lux Aeterna' (Morten Lauridsen) en 'Beyond all mortal dreams' (een collective van Amerikaans a cappella repertoire). De cd 'The Nightingale', uitgebracht bij OUR Recordings, met Michala Petri en het Danish National Vocal Ensemble, werd genomineerd voor twee Grammy Awards in 2013 en won de Echo Klassik Preis in Duitsland. In 2012 won Layton een Gramophone Award voor zijn Hyperion-opname van Howells' 'Requiem' met het Choir of Trinity College Cambridge.
www.stephanlayton.com

Jeremy Ovenden

De Britse tenor Jeremy Ovenden studeerde aan het Royal College of Music in Londen en volgde privélessen bij Nicolai Gedda. Hij gaf concerten met het Mozarteumorchester Salzburg olv. Christophe Rousset, met het RAI Orchestra Turijn olv. Ivor Bolton en het WDR Sinfonie Orchester olv. Christoph Eschenbach. Hij zong in Beethoven 'Missa Solemnis' met het Beethoven Orchester Bonn; in Haydns 'Schöpfung' met London Symphony Orchestra; Händels 'La Resurrezione' op een Europese tournee met René Jacobs; Brittens 'War Requiem' met de Strasbourg Philharmonic, Danish National en Het Gelders Orkest; Brittens 'Serenade' met de Strasbourg Philharmonic; Mendelssohns 'Die erste Walpurgisnacht' met het Leipzig Gewandhaus Orchester; Mozarts 'Requiem' met BBC SSO olv. Donald Runnicles op de BBC Proms en hij zong de titelrol in Monteverdi's 'Il ritorno di Ulisse in patria'

met de Academy of Ancient Music. Tevens zong Ovenden onder leiding van Nikolaus Harnoncourt in 'Betulia Liberata' van Mozart in het Musikverein in Wenen en in Mozarts 'Litaniae de venerabili altaris Sacramento' op de Salzburg Festspiele; in 'Die Jahreszeiten' van Haydn met het LSO olv. Sir Colin Davis, met het Deutsche Symphonie Orchester olv. Andrew Manze en op het Schleswig-Holstein Musik Festival olv. Paul McCreesh. Ovenden zong reeds in de Royal Opera, Covent Garden, Staatsoper Berlin, Theater an der Wien en La Scala. Hij is onder meer te horen in opnamen van aria's van Mozart 'An Italian Journey', van Passies en cantates van Bach, in Bibers 'Missa Salisburgensis', Händels 'Ode for St Cecilia's Day' en 'Saul', 'Morning of the Year' van Holst en in het Achste Madrigaalboek van Monteverdi.
www.jeremyovenden.com

Neal Davies

Neal Davies won de Liedprijs op de wedstrijd Cardiff Singer of the World in 1991. Hij zong reeds in de Royal Opera, Covent Garden, English National Opera, Scottish Opera en Welsh National Opera. Hij is regelmatig te gast op het Edinburgh Festival en de BBC Proms, en hij verleende zijn medewerking aan opnamen van Händels 'Messiah', 'Saul' en 'Theodora' met het Gabrieli Consort olv. Paul McCreesh, verschenen op het label DG Archiv. Recent zong hij in Händels 'Belshazzar' olv. René Jacobs in Aix-en-Provence, Berlijn en Innsbruck, in 'Agrippina' in de Deutsche Staatsoper Berlin, de rol van Ko-Ko in 'The Mikado' in de Lyric Opera Chicago, in Händels 'Athalia' met het Concerto Köln, de rol van Ariodates in 'Xerxes' en Kolenaty in 'De Zaak Makropoulos' in de English National Opera, en de rollen van Zebul in 'Jephtha', Papageno, Dulcamara en Sharpless in de Welsh National Opera. Hoogtepunten van het afgelopen seizoen waren Don Alfonso in 'Cosi fan tutte' in de Welsh National Opera, Charpentiers 'David et Jonathas' olv. William Christie op het Aix-en-Provence Festival en concerten met het Scottish Chamber Orchestra olv. Adam Fischer, met het Bergen Philharmonic Orchestra olv. Edward Gardner en het BBC Symphony Orchestra olv. John Wilson.

Elin Manahan Thomas

Elin Manahan Thomas bracht in 2007 haar debuutalbum 'Eternal Light' uit, met het Orchestra of the Age of Enlightenment. Aan haar kwam de eer toe om Bachs ode 'Alles mit Gott' (herontdekt in 2005) voor het eerst op te nemen. In 2012 trad ze op voor een biljoen kijkers wereldwijd tijdens de openingsceremonie van de London Paralympics. Ze is te horen in de opname van het 'Requiem' van Rutter (Naxos) dat met verschillende prijzen werd bekroond. Onder leiding van Sir John Eliot Gardiner zong ze in Bachs 'Matthäus-Passion' in de Thomaskirche in Leipzig. Tevens zong ze in de wereldpremière van John Tavener's 'Requiem' in de kathedraal van Liverpool (live opname bij EMI). Thomas zong de 'Chants d'Auvergne' van Canteloube met het RLPO, 'Messiah' van Händel in Bridgewater Hall met het Hallé Orchestra en in het Concertgebouw Amsterdam met Britten Sinfonia. Ze zong onder leiding van dirigenten als Sir John Eliot Gardiner, Sir Andrew Davis, Harry Christophers, Paul McCreesh, Stephen Layton, Sir Roger Norrington, Vasily Petrenko, Thierry Fischer en Richard Hickox. In de opera zong ze de rollen van 'Israëlitische vrouw' in 'Samson' van Händel op het Buxton Festival;

Pamina in Mozarts 'Zauberflöte' in het Helix Theatre, Dublin en Bridgewater Hall, Manchester; Belinda in Purcells 'Dido and Aeneas' met het OAE in de Queen Elizabeth Hall; Ninetta in 'La Finta Semplice' van Mozart en Arminda in 'La Finta Giardiniera' van Mozart in New College, Oxford; Despina in 'Cosi Fan Tutte' met Robin Ticciati in Cambridge Opera; Coryphée in Berlioz' 'Les Troyens' in het Châtelet Théâtre, Paris; en Night/Nymph in de productie 'The Fairy Queen' van het Armonico Consort. Thomas heeft vijf solo-cd's opgenomen en als soliste verleende ze haar medewerking aan heel wat opnamen verschenen op verschillende labels. In 2012 werd haar cd 'Vivaldi' met Florilegium cd van de week op BBC Radio 3 en BBC Music Magazine gaf de cd vijf sterren. De opnamen van Pergolesi's 'Stabat Mater', eveneens met Florilegium, was BBC Music Magazine 'Choice of the Month'.
www.elinmanahanthomas.org

Clare Wilkinson

Clare Wilkinson groeide op te Manchester onder de muzikale hoede van haar vader, de dirigent Stephen Wilkinson. In haar verdere studies zang en koor aan het Trinity College in Cambridge en het Trinity College of Music in Londen bij Hazel Wood genoot ze al faam als uitvoerder en won ze diverse prijzen. Wilkinson heeft in de loop der jaren met heel wat gerenommeerde dirigenten en ensembles samengewerkt. Zo stond ze op het podium met The Orchestra of the Age of Enlightenment olv. Laurence Cummings, The English Concert olv. Harry Bicket, The Dunedin Consort olv. John Butt, Ensemble Amarcord & Kölner Akademie olv. Michael Alexander Willens en zong ze een duetprogramma met o.a. Emma Kirkby. Ook was ze te gast in vele internationale operahuizen en concertgebouwen zoals de Wigmore Hall, de Barbican, de Queen Elizabeth Hall, het Amsterdam Concertgebouw, de Washington National Cathedral en het Théâtre des Champs-Élysées. Wilkinson wordt vooral geloofd om haar interpretaties van J.S. Bach. Hiervoor werkte ze in 2004 voor het eerst samen met John Eliot Gardiner en de English Baroque Soloists. Haar repertoire beperkt zich niet tot het barokoeuvre. Onder meer met het Engelse ensemble Fretwork voert ze een mix uit van oude en hedendaagse muziek. Verschillende componisten als John Joubert, Duncan Druce of Stephen Wilkinson hebben reeds werken voor haar gecomponeerd. Ook het operarepertoire is Clare Wilkinson niet vreemd. Zo vertolkte ze Venere uit Monteverdi's 'Bello dell'Ingrate' in St John's, zong ze Galatea in 'Acis en Galatea' van Händel en speelde ze de rol van Zinnia in Chabriers 'L'etoile', olv. Gardiner. Wilkinson heeft tal van cd-opnamen op haar naam staan. Zo maakte ze respectievelijk met de harpist Andrew Lawrence King en luitist Lynda Sayce een opname met liederen van Josquin en Verdelot. Recentelijk nam ze met 'Welt, Gute Nacht' muziek op van J.C. Bach met de English Baroque Soloists olv. John Eliot Gardiner. Ze is te horen in de opnamen van 'Messiah' en de Mattheuspasie met Dunedin Consort olv. John Butt, die beide met een Gramophone Award werden bekroond. Recente hoogtepunten waren 'The Little Match Girl Passion' van David Lang met de Cryptic Theatre Company, La Musica & La Speranza in 'L'Orfeo' en de 'Johannes-Passion' met de Taverner Players, 'Weihnachtsoratorium' en 'Nelsonmis' met het Scottish Chamber Orchestra, 'Weihnachtsoratorium' met Le Concert d'Anvers, de 'Matthäus-Passion' met het Bachkoor Holland en Octopus Kamerkoor, 'Messiah' met de Academy of Ancient Music, Drottningholm Baroque Ensemble, Nederlandse Bach Vereniging, Odense Symphony Orchestra en Real Orquesta Sinfónica de

Sevilla, Mozarts 'Requiem' met de City of London Sinfonia en projecten met Alamire, het Arion Consort, Dunedin Consort, I Fagiolini, Fretwork, Ghislieri Consort en Trinity Baroque.
www.clare-wilkinson.com

Stuart Jackson

Stuart Jackson begon te zingen als koorknaap aan Christ Church, Oxford. Hij studeerde eerst biologie en concentreerde zich daarna op zijn zangstudies aan het Royal Academy of Music bij Ryland Davies. Hij vertolkte onder meer de rol van Bénédict in Berlioz' 'Béatrice et Bénédict' aan de Royal Academy Opera. In 2013 was hij Jerwood Young Artist op het Glyndebourne Festival, waar hij zong in een nieuwe kameropera, gebaseerd op de 'Canticles' van Britten olv. Vladimir Jurowski en waar hij tevens de rol van Officer vertolkte in 'Ariadne auf Naxos'. Hoogtepunten van dit seizoen waren engagements aan de Stuttgart Opera Studio in de rol van Gaston in 'La Traviata'; Abdallo in 'Nabucco' en Tweede Priester in 'Die Zauberflöte'. Hij was te horen in Händels 'L'allegro, il Penseroso ed il Moderato' op het London Händel Festival olv. Laurence Cummings; Haydns 'Schöpfung' met het Ulster Orchestra olv. Jean-Luc Tingaud; Händels 'Israel in Egypt' met de Huddersfield Choral Society olv. Jane Glover; in concerten met de OAE olv. Trevor Pinnock en met de Academy of Ancient Music olv. Richard Egarr en in Vivaldi's 'Dixit Dominus' met de Academy of Ancient Music olv. Richard Egarr. In 2011 won Jackson de tweede prijs op de Wigmore Hall International Song Competition. Hij gaf liedrecitals in de Wigmore Hall, Kings Place en St John's Smith Square in Londen en in de Holywell Room in Oxford.

Robert Davies

Robert Davies studeerde aan de University of Sheffield en de Guildhall of Music and Drama bij Rudolph Piernay en Robert Dean. Zijn eerste professionele contracten kreeg hij bij het European Opera Centre en bij Diva Opera. Hij zong zes maanden lang in West End in de productie van 'The Mikado' van D'Oyly Carte Opera Company. In 2003 ontving hij de Erich Vietheer Memorial Award in Glyndebourne. Hier zong hij de rollen Mr Gedge in 'Albert Herring', Marcello in 'La Bohème', Graaf Almaviva in 'Le Nozze di Figaro' en Doctor Falke in 'Die Fledermaus'. Daarnaast was hij ook te horen in de English National Opera, Scottish Opera, English Touring Opera, Opéra Comique Parijs en op het Spoleto Festival in Italië. Davies werkte samen met dirigenten als Sir Simon Rattle, Vladimir Jurowski, Sir John Eliot Gardiner, Sir Mark Elder, Richard Hickox, Emanuelle Haim, Robin Ticciati en Edward Gardner. Zijn repertoire reikt van Bachs Passies (Dunedin Consort/ Linn Records); Brahms' 'Deutsches Requiem' (live opname uit Westminster Cathedral voor Classic FM); Ottokar in 'Der Freischütz' (op de BBC Proms); Händels 'Messiah' en Haydns 'Schöpfung'. Naast solist in opera's en oratoria, wordt Davies ook regelmatig gevraagd als ensemblezanger. Hij zingt regelmatig in het Dunedin Consort en het Gabrieli Consort.
www.bobdaviesbaritone.com

Morgen in deSingel

Antje Weithaas viool

J S Bach

Sonate voor viool solo nr 2 in a, BWV1003

Partita voor viool solo nr 2 in d, BWV1004

E Ysaÿe

Sonate voor viool solo nr 2 in a, opus 27 nr 2

Sonate voor viool solo nr 5 in G, opus 27 nr 5

Antje Weithaas © Giorgia Bertazzi

do 24 apr 2014 | 20 uur | Blauwe zaal
gratis inleiding Rudy Tambuyser | 19.15 uur | Blauwe foyer
€ 22, € 18 (basis) | € 18, € 14 (-25/65+) | € 8 (-19 jaar)

deSingel

Internationale Kunstcampus

architectuur

theater

dans

muziek

www.desingel.be

t +32 (0)3 248 28 28

Desguinlei 25

B-2018 Antwerpen

 deSingelArtCity

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van de Provincie en de Stad Antwerpen.

STAD ANTWERPEN

mediasponsors

DE GROENE
AMSTERDAMMER

Knack

